

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 6, Issue 4, December 2018, p. 559-578

Received	Reviewed	Published	Doi Number
21.09.2018	05.11.2018	30.12.2018	10.18298/ijlet.3173

Examining the Effects of Drama Activities on the Development of Children in Terms of Teachers' Viewpoints

Tuncay TÜRK BEN¹

ABSTRACT

Drama has an important place in the development of the child as an educational tool that has educational and entertaining opportunities. In this study, the purpose was to examine the effects of drama activities on children development in preschool education period according to the viewpoints of teachers. The study group consisted of 24 pre-school teachers who worked in the city center of Ankara in 2017-2018 Academic Year who participating in the study in a voluntary manner. As the Study Model, the Semi-Structured Interview Technique, which is one of the Qualitative Research Methods, was employed to collect the data. The Descriptive Analysis and Content Analysis Methods were employed in the analyses of the findings obtained. Categorizations were obtained from the study data by considering similarities; and these categories were then presented in tables. These data were also supported by quoting teacher viewpoints. According to the findings of the study, it was determined that teachers had different definitions for drama; and they implemented different applications in educational medium. When teachers planned drama activities, it was determined that they considered the age and developmental levels of children; and they organized the contents of the activities in line with the skills and acquisitions to be acquired with drama according to the readiness of children. According to the teacher's viewpoints, it may be claimed that drama activities have an influence on the cognitive, emotional, personality, mobility and social development of children. It may also be claimed by generalizing the study data that drama activities are influential on the development of children. According to the teachers' viewpoints, it may be claimed that drama activities have an impact on the cognitive, affective, personality, behavioral and social development of children.

Keywords: Drama Activities, Child Development, Effect, Teachers' Viewpoints, Examination.

Drama Uygulamalarının Çocuk Gelişimine Etkilerinin Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi

ÖZET

Drama, öğretici ve eğlendirici olanaklar taşıyan bir eğitim aracı olarak çocuğun gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Bu araştırmada da okul öncesi eğitiminde drama uygulamalarının çocukların gelişimi üzerindeki etkilerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Ankara il merkezinde görevli olan ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 24 okul öncesi öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırma bir durum çalışmasıdır. Araştırma yöntemi olarak nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile veri toplama yolu seçilmiştir. Elde edilen bulguların analizinde ise betimsel analiz ve içerik analizi kullanılmıştır. Elde edilen verilerden, benzerlik durumları göz önünde bulundurularak kategoriler elde edilmiş ve bu kategoriler tablolar halinde sunulmuştur. Bu veriler öğretmen görüşleriyle de desteklenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular; öğretmenlerin dramaya yönelik farklı tanımlamalar yaptıklarını, eğitim ortamında da değişik uygulamalar gerçekleştirdiklerini göstermektedir. Öğretmenlerin drama etkinliklerini planlarken çocuğun yaş ve gelişim düzeylerini göz önünde bulundurdıkları, çocukların hazırbulunmuşluklarını dikkate aldıkları, drama ile kazandırılacak beceri ve kazanımlara göre de içeriği oluşturdukları tespit edilmiştir. Öğretmen görüşleri doğrultusunda, drama uygulamalarının; bilişsel, duyuşsal, kişilik, devinışsel ve toplumsal gelişim gibi birçok açıdan çocuğun gelişimine katkı sağladığı ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Drama Uygulamaları, Çocuk Gelişimi, Etki, Öğretmen Görüşleri, İnceleme.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, tuncayturkben57@gmail.com

1. Giriş

Bireyin yaşam boyu başarılı olması, erken çocukluk döneminde kazandığı becerilere bağlıdır. 0-6 yaş dönemi bireyin yaşamında oldukça önemli bir zaman dilimini oluşturmaktadır; bu dönemde çocuk fiziksel, bilişsel, kişilik, duygusal *vb.* birçok açıdan hızlı bir değişim ve gelişme yaşamaktadır. Çocukların zihinsel ve kişilik gelişimi büyük oranda bu dönemde tamamlanmaktadır (Yaman vd., 2015: 879). Bu nedenle de okul öncesi dönemde çocuğa verilecek eğitimin niteliği de önem taşımaktadır.

Okul öncesi eğitim, çocukların duyuşsal, bilişsel ve sosyal açıdan gelişimini sağlamak, onları ilkokula hazır hale getirmek adına önemli bir evredir. Bu dönemde, çocukların kendine özgü duyma ve düşünme biçimleri göz önünde bulundurularak eğitim öğretim ortamı oluşturulmalıdır (Çer, 2016: 1). Argun'a (2012: 1) göre de okul öncesi dönem, bireyin gelişiminde önemlidir. Bu dönemde verilecek iyi bir eğitimle çocukların gizil güçleri ve yetenekleri ortaya çıkarılabilir. Bu noktada okulun ve öğretmenlerin görevi öğrencilerin fiziksel, zihinsel, duyuşsal ve sanatsal alanlarda gelişimlerini sağlayacak ortamlar oluşturmaktır.

Çocukların anlam evreni, dilsel ve bilişsel düzeyi, olaylara yönelik davranışları yetişkinlerden farklılık gösterir (Piaget, 2010). Çocuk için her şey yenidir; keşfedilmesi, dokunulması, tanınması gereken nesnelere. Çocuk her şeyi merak eder. Bu nedenle de çok soru sorar, keşfetmek ve bilmek ister. Kendini ifade etmek, gördüğü nesnelere, korkularını, sevinçlerini hoşlandığı olayları anlatmak ve kavramak ister (Çer, 2016: 6). Çocuğun çevreyi tanınmasında, kendini ifade etmesinde zihinsel gelişiminde sosyal etkinliklerin rolü yadsınamaz. Bu açıdan bakıldığında drama etkinlikleri çocuk gelişimi açısından önem taşımaktadır.

Drama, çocuğun çok yönlü gelişmesinde etkili olan bir öğretim yöntemidir. Kendine güvenme, aktif olma, başkalarıyla sağlıklı iletişim kurma ve öğrendiklerini uygulama fırsatı vermesi bakımından dramanın çocuğun gelişimine katkısı oldukça fazladır (Yalçın ve Aytaş, 2011: 221). Drama etkinlikleriyle öğrenciler değişik eylemler içerisine girebilir, arkadaşlarıyla etkileşimde bulunur ve grup içerisinde kendisini ifade edebilir. Arkadaş grubu içerisinde değişik düzeyli tartışmalara katılabilir ve en önemlisi de bu süreçler içinde çocuklar yaşamı keşfederek yaratıcı ve yenilikçi bir öğrenme süreci içerisine girebilirler (Güleryüz, 2013: 431- 432).

Tiyatronun çocuk eğitiminde önemli bir yeri olduğunu ifade eden Arıcı'ya (2016: 175) göre çocuk tiyatrosu onlara canlandırılan olayı değişik açılardan görüp eleştirel bir gözle bakarak çözüm yolları bulmasını sağlar. Çocukların sanatsal ve zihinsel becerilerinin gelişmesinde de çocuk tiyatrosunun katkısı vardır. Aynı zamanda yeni eğitim sisteminde yer alan drama çalışmaları, çocuğun empati kurma, sosyalleşme, insanları ve olayları anlayabilme, olayı yaşayarak öğrenme gibi yönlerden gelişmesini de sağlamaktadır.

Oğuzkan'a göre (2013: 274-275) eğer okullarda öğretim programının düzenlenmesinde, dramatizasyon çalışmalarına bir anlatım aracı olarak gereken önem verilirse tüm öğrenmeyi olumlu yönden etkileyecek doğal bir istek ve süreklilik de kendiliğinden gerçekleşir. Dramatizasyon çalışmaları, çocukların, iletişim bakımından gerekli beceriler kazanmalarına ve kazanılmış olan becerilerinin artmasına, manevi ve ahlâki değerler konusunda sağlam anlayışlar elde etmelerine, toplumsal yönden birçok olumlu alışkanlıklar edinmelerine de imkân sağlar.

Eğitim yaşantılarını düzenlemede, eğitici ve yaratıcı etkinliklerden birisi olan yaratıcı drama, çocuğa bilişsel, duyuşsal ve devinişsel birtakım beceri ve davranışların kazandırılmasında, estetiksel bir

anlayış edindirmede etkili bir öğretim yöntemidir (Üstündağ, 1996: 19-23). Önder (2003) ise dramanın, çocuğu, benlik gelişimi ve zihinsel kapasite yönüyle geliştirdiğini; genel öğrenci performansına olumlu katkı sağladığını ifade etmektedir. Yaratıcı dramada, bireyin bilişsel, devinışsel becerileri ve duyuşsal özellikleri dikkate alınarak etkinlikler sürdürülmektedir. Ancak etkinlikler sürecinde ortaya yeni ve özgün bir davranış koyma esastır. O nedenle de önceden yazılmış, yapılandırılmış bir metin olmaksızın, etkinliğe katılanların kendi yaratıcılıklarını kullanarak, konuyu kendilerine özgün yorumlarla canlandırmaları gerekir (Güleryüz, 2013: 433).

Drama çalışmaları tam da yapılandırmacı yaklaşımın doğasına göre yaşayarak öğrenmeyi temel alan bir öğretim yöntemidir. Katılımcılara demokratik, eşit bir katılım ortamı sağlar, bu sayede hiçbir öğrenciyi geride bırakmaz. Katılımcının aynı zamanda oyuncu aynı zamanda izleyici olması çok önemlidir, bu sayede öğrencinin izleniyor olması endişesi ortadan kalkar ya da en aza indirgenir. Bu şekilde öğrencinin özgüven kazanması ve kendini daha rahat ifade edebilmesi sağlanacaktır. Drama çalışmalarında görüşlerin paylaşılması çok değerlidir, bu bakımdan liderin katılımcıya olumsuz dönüt vermemesi ve onu yargılamaması çok önemlidir (Oğuz, 2016: 14). Aytaş'a (2013) göre drama uygulamaları algıyı en üst düzeyde tutarak eğitim ve öğretimde kullanılan yöntem ve teknikleri de kullanmaya fırsat sağlayarak kalıcı öğrenmeyi sağlar.

Önder'e (2010: 46-48) göre, drama yolu ile okul öncesi dönemdeki çocukların elde edebilecekleri kazanım ve beceriler şunlardır:

1. Drama, çocukta var olan yaratıcı güçleri, fantezileri açığa çıkarır, geliştirir.
2. Drama, çocuğu zihinsel yönden geliştirir.
3. Drama ile birlikte çocuk, bilgiyi hazır olarak depolamaz. Drama, çocuğun bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimini sağlayarak kişilik gelişimine katkı sağlar.
4. Çocuk, drama etkinlikleri sırasında bağımsız düşünme ve karar verme becerisi kazanır.
5. Çocuk drama etkinlikleri sayesinde hem kendi duygularına karşı hem de başkalarının duygularına karşı duyarlılık göstermeyi öğrenir.
6. Dili etkili bir iletişim aracı olarak kullanmayı ve başkalarıyla iyi iletişim kurmayı sağlar.
7. Çocuk drama sayesinde çevresinde olup bitenin farkına varır, günlük yaşamdaki olayları anlamlandırır.
8. Drama, demokrasi eğitimi için de uygun bir tekniktir. Çocuklar, başkalarının hak ve duygularına saygı duymayı öğrenirler.
9. Çocuk, drama sayesinde diğer insanlarla uyum içerisinde hareket etmeyi, iş birliği yapma becerisini kazanır.
10. Çocuklar drama etkinlikleri sırasında daha açık ve serbest hareket ederler. Bu durum öğretmenlere çocukların potansiyelleri ve gelişimleri ile ilgili daha çok gözlem ve değerlendirme yapma olanağı sağlar.
11. Grupla yapılan etkinlikler olarak, drama etkinlikleri, çocukların hem motor hem de zihinsel anlamda gelişimlerini arttırır.
12. Drama, farklı özelliklere sahip çocukların eğitilmesine yönelik imkân sağlayabilir.

Alanyazına bakıldığında drama eğitiminin okul öncesi çocuklarının gelişimi üzerinde etkili olduğuna ilişkin pek çok çalışmaya rastlamak mümkündür. Uysal (1996) ve Eti (2010) dramanın çocukların sosyal gelişimi üzerine, Metin (1999) ve Gültekin (2014) de dramanın sosyal- duygusal gelişimi üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Uygulanan eğitim programlarının çocuk gelişimini olumlu etkilediği görülmüştür. Şenol (2017) ise kaynaştırma uygulaması yapılan anasınıflarında çocukların sosyal etkileşimlerinde, sosyal bilgi işleme süreçlerinde, iş birliği-yardımlaşma-paylaşma davranışlarını göstermelerinde drama eğitim programının etkisini belirlemek amacıyla bir çalışma gerçekleştirmiştir. Eğitim programının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Solmaz (1997) drama eğitiminin altı yaş grubu çocukların alıcı ve ifade edici dil gelişimi üzerindeki etkisini araştırmış, drama etkinliklerinin etkili olduğu görülmüştür. Uyar (1995) ise destekleyici bir programla dramanın 60-72 aylık çocuklarda dil gelişimine etkisini araştırmış ve etkili olduğunu tespit etmiştir. Cömertpay (2006) ise drama etkinliklerinin beş altı yaş grubu çocuklarının dil gelişimine etkisini incelemiştir. Yapılan araştırmada drama etkinliklerinin dil puanlarını fazla etkilemediği ancak çocukların bir sözce içerisinde kullandığı sözcüklerin sayısının arttığını, çocukların uzun cümleler kullandıklarını görmüştür.

Bayrakçı (2007) yaratıcı drama etkinliklerinin iletişim becerileri üzerinde etkili olduğunu, Ömeroğlu (1990) ise drama eğitiminin çocukların sözel yaratıcılıkları üzerinde etkili olduğunu yaptıkları araştırmalarda tespit etmişlerdir. Erkan (2005) da yaptığı çalışmada, drama ve rahatlama çalışmalarının çocukların yaratıcılıkları üzerinde etkili olduğunu belirtmektedir. İstatistiksel veriler uygulanan programların başarılı olduğunu göstermektedir.

Ada (2016) araştırmasında yaratıcı drama yönteminin erken çocukluk döneminde değerler eğitimi üzerindeki etkisini, Sözkese (2015) de araştırmasında öykü temelli yaratıcı drama eğitiminin 60- 72 aylık çocuklara verilecek değer eğitiminde etkisini belirlemeye çalışmıştır. Uygulanan her iki program da değer eğitiminde etkili bulunmuştur. Kıyaker (2017) yaptığı çalışmada okul öncesi dönem (62-72) ay çocukların öz düzenleme becerilerinin kazandırılmasında eğitici drama programının etkisini belirlemeye çalışmıştır. Uygulanan programın öz düzenleme becerisinin gelişiminde etkili olduğu görülmüştür.

Alanyazından elde edilen verilere göre drama etkinliklerinin çocuğun gelişiminde önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Bu çalışmayla da öğretmenlerin sınıf ortamında hangi drama uygulamalarına yer verdiklerini tespit etmek ve bu uygulamaların çoğun gelişimine nasıl bir katkı sağladığı belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilecek veriler, alanda çalışma yapacak araştırmacılar ve sınıf ortamında uygulama yapacak öğretmenler açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, okul öncesi eğitimde drama uygulamalarının çocuk gelişimine etkilerini öğretmen görüşleri açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Size göre drama nedir?
2. Eğitim ortamında drama uygulamaları yapıyor musunuz? (Ne gibi?)
3. Drama etkinliğini planlarken nelere dikkat ediyorsunuz?
4. Drama etkinliğinin planlama ve uygulama aşamalarında çocuklara kazandırmayı amaçladığınız davranış ve beceriler nelerdir?

5. Size göre dramanın öğrencilere ne gibi katkıları vardır?
6. Okul öncesi eğitiminde drama uygulamalarının çocuğun dil becerileri üzerinde nasıl bir etkisi vardır?
7. Okul öncesi eğitiminde drama uygulamalarının çocuğun bilişsel gelişimi üzerinde nasıl bir etkisi vardır?
8. Okul öncesi eğitiminde drama uygulamalarının çocuğun kişilik gelişimi üzerinde nasıl bir etkisi vardır?
9. Okul öncesi eğitiminde drama uygulamalarının çocuğun toplumsal gelişimi üzerinde nasıl bir etkisi vardır?

2. Yöntem

Öğretmenlerin drama etkinliklerinin çocuk gelişimine etkilerine ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışma, nitel desenli durum çalışması modelindedir. Bu desen, bilimsel sorulara derinlemesine cevap aramak için kullanılan bir modeldir. Durum çalışmaları birden fazla olayın, ortamın, programın ve diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği bir yöntemdir. (Büyükoztürk vd., 2015: 21). Durum çalışmaları, nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılmaktadır.

2.1. Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken erişim imkânı açısından kolay ve yakın olması göz önünde bulundurulmuştur. Bu doğrultuda, çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabılır durum örnekleme yöntemi seçilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 141). Araştırmacı, araştırmayı yürüttüğü zaman Ankara ilinde görev yaptığından dolayı gerek yakınlık ve gerekse maliyet açısından ekonomiklik sağladığından dolayı bu yöntem seçilmiştir. Araştırmaya Ankara ili merkez ilkököl ve ortaokulların bünyesinde bulunan anasınıfında görev yapmakta olan 24 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Bu öğretmenler üç okuldan ikişer öğretmen, altı farklı okuldan da üçer öğretmen olmak üzere toplam dokuz farklı okuldan seçilmiştir. Katılımcılar Ö1, Ö2, Ö3...şeklinde kodlanmıştır.

Tablo 1: Araştırmaya Dâhil Olan Öğretmenlere İlişkin Ön Bilgiler

Katılımcılar	Cinsiyet	Hizmet Yılı	Yaş	Görüşme Süreleri
Ö1	Kadın	7	31	27.13 dk.
Ö2	Kadın	4	28	26.10 dk.
Ö3	Kadın	8	32	29.30 dk.
Ö4	Kadın	12	36	30.20 dk.
Ö5	Kadın	10	34	30.30 dk.
Ö6	Kadın	9	33	25.50 dk.
Ö7	Kadın	6	29	23.07 dk.
Ö8	Kadın	11	35	27.06 dk.
Ö9	Kadın	12	36	27.47 dk.
Ö10	Kadın	3	28	24.36 dk.
Ö11	Kadın	8	33	31.12 dk.
Ö12	Kadın	4	29	26.06 dk.
Ö13	Kadın	7	31	20.14 dk.
Ö14	Kadın	6	31	24.28 dk.
Ö15	Kadın	7	32	28.09 dk.
Ö16	Kadın	3	27	27.12 dk.
Ö17	Kadın	8	33	26.05 dk.
Ö18	Kadın	5	29	19.04 dk.

Ö19	Kadın	5	29	20.10 dk.
Ö20	Kadın	8	32	26.01 dk.
Ö21	Kadın	7	31	28.06 dk.
Ö22	Kadın	10	35	26.19 dk.
Ö23	Kadın	11	36	26.05 dk.
Ö24	Kadın	10	35	30.20 dk.

2.2. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada anasınıfı çocuklarının gelişimleri üzerinde drama etkinliklerinin etkisini belirlemek amacıyla “yarı yapılandırılmış görüşme (mülakat) formu” kullanılmıştır. Tümnüklü’ye göre (2000: 554) görüşme esnasında araştırmacı, daha öncesinden hazırladığı soruların rehberliğinde ya da görüşme anında farklı sorular yönelterek hedef kişinin düşüncelerini öğrenebilir. Araştırmanın amacı doğrultusunda Tümnüklü’nün (2000) de belirttiği gibi derinlemesine bilgi edinmek için görüşme soruları hazırlanmıştır.

Araştırmada kullanılacak görüşme formu hazırlanırken ilk önce alanyazın taranmış, çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları incelenmiştir. Daha sonra çalışmanın mahiyeti ve uzman görüşleri doğrultusunda görüşme formu düzenlenmiştir. Hazırlanan taslak görüşme formu tekrar uzmanlara gönderilmiş ve uzmanların önerileri doğrultusunda form yeniden düzenlenmiş ve son halini almıştır. Çalışma öncesi uygulamaya dâhil olmayan beş öğretmen ile görüşmeler yapılmış ve soruların anlaşılabilir olduğu görülmüştür. Yarı yapılandırılmış formda okul öncesi eğitiminde drama uygulamalarının çocuk gelişimine etkisi ile ilgili sorular yer almaktadır. Gerekli görüldükçe ek (sonda) sorular da sorulmuştur. Öğretmenlerin izniyle, yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir.

2.3. Araştırmanın Veri Analizi

Araştırma verileri, nitel verilerin analizinde kullanılan betimsel analiz ve içerik analizi teknikleri kullanılarak çözümlenmiştir. Bu doğrultuda elde edilen veriler daha öncesinden elde edilen temalara göre özetlenip yorumlanmıştır. Elde edilen verilerden, benzerlik durumları göz önünde bulundurularak kategoriler elde edilmiş ve bu kategoriler tablolar halinde sunulmuştur. Tablolardaki veriler, öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen alıntılarla da desteklenmiştir.

Görüşme formu ile elde edilen verilerin analizi, Yıldırım ve Şimşek’in (2013) de belirttiği dört gibi aşamadan oluşmuştur:

- ❖ Araştırma soruları, kavramsal çerçeve ve görüşmemede yer alan boyutlardan hareketle veri analizi için bir çerçeve hazırlanmıştır.
- ❖ Hazırlanan çerçeveye göre veriler okunmuş ve düzenlenmiştir.
- ❖ Veriler gerekli düzenlemenin arkasından tanımlanarak alıntılarla desteklenmiştir.
- ❖ Elde edilen bulgular tanımlanmış ve bulgular arasındaki neden –sonuç ilişkileri ortaya konmuştur.

Görüşme sürecinde kaydedilen verilerin yazıya dökümünde güvenilirliği sağlamak adına Tümnüklü’nün (2000: 551) belirttiği gibi tutarlılık düzeyini belirlemek için kodlamalar incelenmiş, çözümlenen veriler aynı alanda uzman bir başka araştırmacıyla birlikte değerlendirilerek tutarlılık katsayısı denenmiştir. Bunun için Miles ve Huberman’ın (1994) formülünden faydalanılmıştır. Hesaplama neticesinde uyum oranı 0,97 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç, güvenilirlik için yeterlidir. Verilerin analizinde geçerli olmayan veriler ise ayıklanmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular dokuz kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler sırasıyla öğretmenlerin drama tanımları, yaptıkları drama uygulamaları, drama etkinliğini planlarken dikkat ettikleri hususlar, planlamada amaçladıkları kazanım ve beceriler, dramanın öğrencilere katkıları ve dramanın bilişsel, kişilik ve toplumsal gelişimi üzerine etkileri şeklindedir.

3.1. Dramanın Tanımı Hakkındaki Görüşler

Araştırmaya dâhil olan okul öncesi öğretmenlerine dramayı tanımlamaları istenmiştir. Elde edilen verilerden hareketle aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Tablo 2: Öğretmen tanımlarına göre drama

Öğretmenlerin Tanımlamalarına Göre Drama	Katılımcılar	f	%
Çocukların kendilerini en iyi şekilde ifade ettikleri bir oyun şekli	Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö16, Ö19, Ö21, Ö22	14	58.33
Eğitim etkinlikleri içerisindeki en önemli kavramlardan biri	Ö2, Ö8, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20	8	33.33
Canlandırma yeteneğini geliştiren bir sanat dalı	Ö2, Ö4, Ö7, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö23, Ö24	12	50.00
Kendisini ve çevresini tanımasını sağlayan bir öğretim yöntemi	Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	18	75.00
Yaparak- yaşayarak öğrenmelerini sağlayan bir etkinlik	Ö5, Ö6, Ö10, Ö11, Ö15, Ö18, Ö22	7	29.17
Empati duygusunun kazanıldığı bir öğretim yöntemi	Ö1, Ö3, Ö4, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö16, Ö18	9	37.50

Tablo 2'ye göre; öğretmenlerin çoğunluğu dramayı, bireyin kendisini ve çevresini tanımasını sağlayan bir öğretim yöntemi (% 75.00), bireyin kendisini en iyi şekilde ifade ettiği bir oyun şekli (% 58.33) olarak tanımlamışlardır. Bazı öğretmenler ise canlandırma yeteneğini geliştiren bir uygulama alanı (% 50.00), empati duygusunun kazanıldığı bir öğretim yöntemi (% 37.50), eğitim etkinlikleri içindeki en önemli kavram (% 33.33), yaparak- yaşayarak öğrenmeyi sağlayan bir etkinlik (% 29.17) şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Bu konuda öğretmenin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö1: "Çocukların kendilerini en iyi şekilde ifade ettikleri bir oyun şeklidir.

Ö5: Eğitim ortamındaki en kalıcı öğrenmeyi sağlayan bir etkinliktir. Çocuk drama sayesinde iç dünyasını yansıtabilir, hayali de olsa yaşayarak öğrenir.

Ö15: "Drama eğitim öğretim faaliyetleri içinde en önemli kavramlardan bir tanesidir. Çocukların yaşayarak öğrenmelerini sağlama bakımından etkilidir."

Ö23: "Drama, çocuğun, taklit etme yeteneğini geliştiren kendisini ve çevresini tanıyıp, gördüklerini canlandırma sanatıdır."

3.2. Eğitim Ortamındaki Drama Uygulamaları

Araştırmaya dâhil olan okul öncesi öğretmenlerine eğitim ortamında hangi drama uygulamaları yaptıkları sorulmuştur. Öğretmenlerin konuşma metinlerinden yola çıkarak oluşturulan Tablo 3, öğretmenlerin yaptıkları drama uygulamalarını özetlemektedir.

Tablo 3: Öğretmenlerin sınıf ortamında gerçekleştirdikleri drama çalışmaları

Öğretmenlerin Eğitim Ortamında Yaptıkları Drama Uygulamaları	Katılımcılar	f	%
Okunan hikâyeyi dramatize etme	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24	20	83.33
Hayvanlar, mevsimlerle ilgili drama çalışmaları	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22	17	70.83
Eğitici ve yaratıcı drama etkinlikleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24	100.00
Okunan hikâyenin sonunda kahramanları canlandırma	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23	19	79.17
Empati amaçlı rol alma etkinlikleri	Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	16	66.67
Vücudunu kullanarak bir olay ya da nesneyi canlandırma	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	22	91.67
Bilimsel bir olayı canlandırma (yağmurun yağması vb.)	Ö2, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö24	12	50.00
Öğrenilen şarkıyı canlandırma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23	21	87.50
Doğaçlama durum öykünmeleri yapma	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	20	83.33
Tanışma	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22	18	75.00
Belirli gün ve haftalarla ilgili (Kızılay çadırı kurma vb.)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	21	87.50
Anlatılan hikâyeyle eş zamanlı devinim yapma	Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö19, Ö21	11	45.83
Torbadan nesnelere çıkarıp onlarla hikâye oluşturma ve canlandırma	Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	16	66.67

Tablo 3'e göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf ortamında eğitici ve yaratıcı drama çalışmaları (% 100.00), belirli gün ve haftalar (87.50), okunan hikâyeyi dramatize etme (% 83.33), doğaçlama durum öykünmeleri (% 83.33), hikâyenin kahramanını canlandırma (% 79.17), tanışma (% 75.00), hayvanlar ve mevsimlerle ilgili çalışmalar (% 70.83), torbadan çıkan nesnelere hikâye oluşturma ve canlandırma (% 66.67) gibi etkinlikleri gerçekleştirdikleri görülmektedir. Bu konuyla ilgili öğretmen görüşlerinden bazı bölümler aşağıda verilmiştir:

Ö2: "Okuduğumuz hikâye ile ilgili dramatizasyon yapıyorum. Empati amaçlı rol alma etkinlikleri yapıyorum. Vücudunu kullanarak bir olay ya da nesneyi canlandırma etkinlikleri yapıyorum. Bilimsel bir olayı (Yağmurun oluşumu gibi) yönergelerle canlandırıyoruz. Heykel oyunu oynuyoruz. Öğrendiğimiz şarkıların canlandırmasını yapıyoruz. Rol dağılımı yaparak durum öykünmeleri yapıyoruz."

Ö8: "Sık sık drama çalışmalarına yer veriyorum. Çocukların doğa olayları, doğa sesleri gibi olaylara farkındalık kazanmaları adına sık sık drama çalışmaları yapıyoruz. Sınıf ortamında bulunması imkânsız materyalleri de drama çalışmaları ile varmış gibi yaparak ortamı zenginleştiriyorum."

Ö9: "Daha çok Türkçe-dil etkinliklerinde yer veriyorum drama çalışmalarına. Hikâyeyi anlattıktan sonra çocuklara rol dağıtarak hikâyeyi canlandırıyoruz. Sene başlarında birtakım drama uygulamalarıyla çocukların isimleri daha çabuk öğrenmelerini sağlıyorum. Belirli gün ve haftalarla (Kızılay çadırı kurma gibi) ilgili etkinlikler yapıyoruz."

Ö19: “Genellikle eğitici ve yaratıcı dramayı kullanıyorum. Bazen bir hikâye anlatıyorum, ardından rol dağılımı yapıyorum ve herkesin rolüne uygun etkinliği tamamlamasını istiyorum (Kızılây draması gibi). Bazen de anlattığım hikâyeyle eş zamanlı olarak devinimleri yapmalarını istiyorum. Bunların yanda birbirleriyle alakalı ya da alakasız nesnelere bulunduğu bir torba hazırlıyorum. Her öğrenci torbadan bir nesne seçiyor ve gruplara ayrılıyorlar. Gruplar bu nesnelere bir hikâyeye oluşturup canlandırıyor.”

3.3. Öğretmenlerin Drama Etkinliklerini Planlarken Dikkat Ettikleri Unsurlar

Araştırma kapsamında, okul öncesi öğretmenlerine drama etkinliklerini planlarken dikkat ettikleri hususlar da sorulmuştur. Okul öncesi öğretmenlerinin drama etkinliğine planlarken dikkat ettikleri unsurlara ilişkin dağılımlar Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmenlerin drama etkinliklerini planlarken dikkat ettikleri unsurlara ilişkin dağılımlar

Öğretmenlerin drama etkinliklerini planlarken dikkat ettikleri hususlar	Katılımcılar	f	%
Çocukların gelişim özellikleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24	100.00
Hareketlerin kolaydan zora doğru olması	Ö2, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22	14	58.33
Çocukların ilgisi	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24	23	95.83
Araç gereç ve malzemelerin temini	Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö20, Ö21, Ö22	12	50.00
Çocukların dikkat süreleri	Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	18	75.00
Araç ve gereçlerin ilgi ve dikkat çekmesi	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö15, Ö16, Ö17, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	18	75.00
Ortamı	Ö3, Ö4, Ö6, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö21, Ö24	13	54.17
Çocukların hazırbulunuşluk düzeyleri	Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23	15	62.50
Hedeflenen beceri ve kazanımlar	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö21, Ö24	17	70.83
Bütün çocukların sürece dâhil olması	Ö5, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	15	62.50
Yaratıcılıklarını geliştirme	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23	20	83.33
Çok uzun olmaması	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö8, Ö11, Ö12, Ö13, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö23, Ö24	14	58.33
Jest ve mimiklerin kullanılabilir olması	Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö21	11	45.83
Çalışma sonunda birlikte değerlendirme yapma	Ö7, Ö10, Ö16, Ö19, Ö23, Ö24	6	25.00

Tablo 4’e göre; araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri drama etkinliklerini planlarken çocukların gelişim düzeyine (% 100.00), ilgisine (% 95.83), yaratıcılıklarını geliştirmeye (% 83.33), dikkat sürelerine uygun olmasına (% 75.00), kullanılacak araç gereçlerin ilgi ve dikkat çekmesine (% 75.00), hedeflenen beceri ve kazanımları edindirmesine (% 70.83), hazırbulunuşluklarına (% 62.50), hareketlerin kolaydan zora doğru olmasına (% 58.33), oyunların çok uzun olmamasına (% 58.33), dramanın yapılacağı ortama (% 54.17), araç gereçlerin teminine (% 50.00) ve süreç sonunda birlikte değerlendirme yapma (% 25.00) vb. unsurlara dikkat ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin konuyla ilgili görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö4: "Dramanın amacına, çocukların elde edeceği kazanımlara, dramanın çocukların yaratıcılıklarını geliştirebilecek nitelikte olmasına dikkat ederim."

Ö7: "Sınıfta bulunan malzemeler veya kolay temin edebileceğim malzemelerle uygulama yapmaya, bütün çocukları sürece dâhil etmeye, uygulamanın yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmasına dikkat ediyorum."

Ö11: "Çocukların hazırbulunuşluk düzeyi önemli. Çocukların ilgi duyacağı sevebileceği oyunlar, canlandırmalar ortamı keyifli hale getiriyor. Çocuklara kazandırılması gereken beceriler, kazanımlar, hayata dair ipuçları, kendilerini en iyi şekilde ifade edebilecekleri canlandırmaları seçmeye dikkat ediyorum."

Ö17: "Seviyelerine uygun olması, özellikle de hem eğitici hem de eğlenceli olması önemlidir. Dramaların fazla uzun olmamasına ve çocukların dikkat sürelerini göz önünde bulunduruyorum."

Ö21: "Çalışmanın çocukların hazırbulunuşluğuna uygun olmasına, söyleyecekleri sözlerin çok uzun olmamasına (daha çok doğaçlama kullanıyoruz). Rol dağılımının konuya, hikâyeye uygun olmasına, jest ve mimiklerin kullanılabilir olmasına, ısınma ve ardından rahatlatma çalışmalarına ve en sonunda birlikte yapılacak değerlendirme çalışması olmasına dikkat ederim."

Ö23: "Çocukların rahatlıkla uygulayabileceği ve keyif alabileceği bir çalışma olmasına dikkat ederim."

3.4. Drama Etkinliği Planlanırken Amaçlananlar

Çalışmanın derinleştirme aşamasında araştırma kapsamındaki okul öncesi öğretmenlerine drama etkinliğini planlarken neleri amaçladıkları, hangi davranış ve becerileri kazandırmak istedikleri sorulmuştur.

Öğretmenlerin yanıtlarından hareketle hedeflenen beceri ve kazanımlar, aşağıda Tablo 5'te düzenlenmiştir.

Tablo 5: Drama etkinliği planlanırken ve uygulanırken hedeflenenler

Drama Etkinliğini Planlarken Amaçlanan Davranışlar ve Beceriler	Katılımcılar	f	%
Çocukların bedensel, ruhsal, zihinsel gelişimlerini destekleme	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	20	83.33
İletişim kurma becerilerini geliştirme	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	18	75.00
Kendini ve başkalarını tanımasını sağlamak	Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	18	75.00
Gözlem yapma becerisi	Ö5, Ö9, Ö12, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24	8	33.33
Empati kurma	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö18, Ö19, Ö20, Ö24	15	62.50
Özgüven gelişimini sağlama	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	16	66.67
Yaratıcılıklarını geliştirme	Ö1, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	14	58.33
Değerler eğitimini sağlama	Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24	17	70.83
Hayal güçlerini geliştirme	Ö3, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö16, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23	12	50.00
Beden dilini etkin olarak kullanma	Ö1, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö24	18	75.00
Dil gelişimini destekleme	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23	21	87.50
Grup arkadaşlarıyla koordineli çalışma	Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö11, Ö13, Ö16, Ö23	8	33.33

Tablo 5'teki bulgulara göre; okul öncesi öğretmenleri derslerini planlarken; çocukların dil gelişimini desteklemeyi (% 87.50), bedensel, ruhsal ve zihinsel gelişimlerini desteklemeyi (% 83.33), kendisini ve başkalarını tanımalarını (%75.00), iletişim becerilerini geliştirmeyi (% 75.00), beden dilinin etkin olarak kullanmalarını (% 75.00), çocuklara birtakım değerleri kazandırmayı (% 70.83), çocuğun özgüvenini kazanmasını (%66.67), yaratıcılıklarını geliştirmeyi (% 58.33), hayal gücünü geliştirmeyi (% 50.00) ve gözlem yapma becerisini geliştirmeyi (33.33) amaçladıkları görülmektedir. Öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö3: "Anlatılanı dikkatle dinleme ve algılama; bedenini, jest ve mimiklerini uygun şekilde kullanma; konuşma ve iletişim becerisi; grup arkadaşlarıyla koordineli çalışma; hayal gücünü geliştirme; kendini, olumlu ya da olumsuz duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilme gibi davranış ve becerileri kazandırmayı amaçlıyorum."

Ö6: "Hayal gücünü geliştirme, kendini ve duyguları ifade edebilme, empati kurma, Türkçeyi etkili kullanma, kalıcı öğrenmeyi sağlama vb. beceri ve davranışları kazandırmayı amaçlıyorum."

Ö11: "Çocukların sosyalleşmesi, problemlere çözüm üretmeleri, en önemlisi de özgüven kazanmaları, dikkat sürelerini uzatmak ve hayata dair tecrübeler kazanmalarını amaçlayarak planlıyorum. Değerler eğitimi için de dramanın son derece uygun olduğunu düşünüyorum."

Ö19: "Daha sosyal bir birey olmaları, kendilerini başkalarının yerine koyarak empati yapmayı becerebilmeleri, duygu ve düşüncelerini uygun bir şekilde ifade etmeyi becerebilmeleri, rollerine uygun bir şekilde davranabilmeyi, dil gelişimlerini desteklemeyi vb. davranış ve becerileri geliştirmeyi planlıyorum."

Ö24: "Kendini ifade etme becerisini geliştirmek, çocuğun kendini başka birinin yerine koyarak empati yeteneğinin gelişmesini sağlamak gibi beceri ve davranışları edindirmeyi amaçlıyorum."

3.5. Drama Etkinliklerinin Öğrencilere Katkıları

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerine yapılan drama etkinliklerinin çocuğa nasıl bir katkı sunacağı sorulmuş. Elde edilen veriler Tablo 6'da özetlenmiştir:

Tablo 6. Öğretmen görüşlerine göre dramanın öğrencilere katkıları

Öğretmenlere göre dramanın öğrencilere katkıları	Katılımcılar	f	%
Özgüven kazandırır.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	23	95.83
Kendini ifade etme olanağı sağlar.	Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23	20	83.33
Dikkat seviyesini yükseltir.	Ö4, Ö5, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22	15	62.50
İletişim becerisi kazandırır.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	21	87.50
Yaratıcı düşünmeyi destekler.	Ö3, Ö5, Ö8, Ö9, Ö13, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö23, Ö24	11	45.83
Hayal gücünü geliştirir.	Ö1, Ö2, Ö6, Ö7, Ö8, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö17, Ö19, Ö24	12	50.00
Arkadaşlarıyla olumlu ilişkiler kurmasına yardımcı olur.	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22	18	75.00

Yorumlama becerisi kazandırır.	Ö3, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö22, Ö23, Ö24	15	62.50
Bedeninin farkına varmasını sağlar.	Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24	20	83.33
Bağımsız düşünme ve karar verme becerisi kazandırır.	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö10, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23	16	66.67
Eğlenerek öğrenmesini sağlar.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	22	91.67
Kalıcı öğrenmeyi sağlar.	Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23	14	58.33
Estetik gelişimine katkıda bulunur.	Ö5, Ö8, Ö12, Ö19	4	16.67
Problemlere çözüm bulma becerisi kazandırır.	Ö5, Ö6, Ö8, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24	15	62.50
Kendisini ve çevresini daha iyi tanımaya başlar.	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	20	83.33
Kelime dağarcığı gelişir.	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	20	83.33
Empati kurmayı öğrenir.	Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö12, Ö14, Ö15, Ö17, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23	13	54.17
Bedenini, jest ve mimiklerini uygun bir şekilde kullanmayı sağlar.	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23	18	75.00
Konuşma, dinleme ve algılama becerisini geliştirir.	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24	21	87.50
Grup arkadaşlarıyla koordineli çalışmayı öğrenir.	Ö3, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö16, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24	13	54.17
Ana dilini daha etkin ve güzel kullanmaya başlar.	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	21	87.50

Tablo 6'daki öğretmen görüşlerine göre dramanın; özgüven kazanma (% 95.83), eğlenerek öğrenme (% 91.67), iletişim becerisi (% 87.50), ana dilini etkin ve güzel kullanma (% 87.50), konuşma ve dinleme becerisi (% 87.50), kendini ifade etme (% 83.33), kelime dağarcığının genişlemesi (% 83.33), bedeninin farkına varma (% 83.33), bedenini, jest ve mimiklerini uygun bir şekilde kullanma (% 75.00), bağımsız düşünme ve karar verme (% 66.67), problem çözme (% 62.50), yorumlama becerisi (% 62.50), dikkat seviyesi (% 62.50), kalıcı öğrenme (% 58.33), arkadaşlarıyla koordineli çalışma (% 54.17), empati kurma (% 54.17), hayal gücü (% 50.00) ve estetik gelişim (% 16.67) üzerine katkısı olduğu söylenebilir. Konuyla ilgili öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö5: "Çocukların eğlenerek öğrenmelerini sağlar. Çocuklar yaşayarak yaparak öğrenirler. Kalıcı öğrenmeleri sağlanmış olur. Çocuklar, olaylar durumları, bunlar arasındaki bağlantıları kolayca öğrenebilirler. Orijinal fikirlerin ortaya çıkmasını sağlar. Yaratıcılık ve estetik gelişimlerini sağlar. Problemlere duyarlı olmayı ve çözüm bulmayı destekler. Öğretmenlerin çocukları tanımalarına yardımcı olur."

Ö9: “Drama çocuğa özgüven kazandırır. Kendilerini ifade etme olanağı sağlar, iletişim becerisi kazandırır. Dikkat seviyesini yükseltir ve yaratıcı düşünmeyi destekler. Hayal güçlerini geliştirir. Arkadaşlarıyla olumlu ilişkiler kurmasına yardımcı olur yorumlama becerisi kazandırır. Drama etkinlikleriyle çocuk bedeninin farkına varır.”

Ö13: “Drama çocuğun özgüven gelişimine, bağımsız düşünmesine ve karar verme becerisine katkı sağlar. İşbirliği yapmaya teşvik eder.”

3.6. Dramanın Dil Becerileri Üzerindeki Etkileri

Araştırmayı daha da derinleştirmek için araştırmaya dâhil olan öğretmenlere drama etkinliklerinin öğrencilerin /çocukların dil becerileri üzerinde nasıl bir etkisinin olacağı da sorulmuş. Elde edilen veriler çözümlenerek Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Öğretmen görüşlerine göre dramanın dil becerileri üzerindeki etkileri

Dramanın Dil Becerileri Üzerindeki Etkisi	Katılımcılar	f	%
Konuşmaya teşvik eder.	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23	18	75.00
Dikkat ve algılama becerisi gelişir.	Ö2, Ö3, Ö5, Ö7, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	14	58.33
Etkinlikler sayesinde çocuk sesinin tonunu, yüksekliğini, alçaklığını ayarlar.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö9, Ö12, Ö13, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	16	66.67
Duyu organlarını etkin bir şekilde kullanır.	Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	21	87.50
İletişim becerileri gelişir.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	22	91.67
Konuşma ve dinleme becerisi gelişir.	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24	21	87.50
Yeni kelime ve kavramlar öğrenir (Sözcük dağarcığı gelişir.)	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	20	83.33
Sözcükleri doğru telaffuz etmesini öğrenir.	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	22	91.67

Tablo 7’ye göre dramanın; sözcükleri doğru telaffuz etme (% 91.67), iletişim becerileri (% 91.67), duyu organlarını etkin kullanma (% 87.50), konuşma ve dinleme becerisi (%87.50), sözcük dağarcığını genişletme (% 83.33), konuşmaya teşvik etme (% 75.00), ses tonunu ayarlama (% 66.67), dikkat ve algılama (% 58.33) becerileri üzerinde etkili olduğu gözükmektedir. Bu konu ile ilgili öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö3: “Dikkat, algılama, dinleme, konuşma becerileri gelişir. Böylece çocuk kendi duygu ve düşüncelerini daha etkili bir şekilde ifade eder.”

Ö14: “Drama uygulamalarının dil becerileri üzerinde etkili olduğunu düşünüyorum. Yeni sözcükler öğrenmesine, sözcükleri doğru telaffuz etmesine, düzgün cümleler kurabilmesine yardımcı oluyor. Algılama ve

dikkat kapasitesini artırıyor. Rolünün gereğini yerine getirebilmek için daha dikkatli dinlemesini ve dinlediklerini özümseyebilmesini sağlıyor."

Ö21: *"Çocuklar, dil becerilerini grup içerisinde arkadaşlarıyla iletişim halindeyken daha iyi kullanır ve geliştirir. Drama etkinlikleri sırasında çocuk sesinin tonunu, yüksekliğini, alçaklığını ayarlamayı öğrenir. Arkadaşlarıyla ve hayali karakterlerle iletişim kurma becerisini kazanır."*

3.7. Dramanın Bilişsel Gelişim Üzerindeki Etkileri

Dramanın öğrencilere olan katkısını derinlemesine anlama adına öğretmenlere, dramanın bilişsel gelişim üzerinde nasıl bir etkisinin olacağı da sorulmuştur. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda aşağıdaki tablo hazırlanmıştır.

Tablo 8: Öğretmen görüşlerine göre dramanın bilişsel gelişim üzerindeki etkileri

Drama Uygulamalarının Bilişsel Gelişim Üzerindeki Etkileri	Katılımcılar	f	%
Problemlere farklı çözümler üretme	Ö1, Ö7, Ö8, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24	15	62.50
Gözlem yapma	Ö2, Ö4, Ö8, Ö12, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24	10	41.67
Karşılaştığı zorluklarla baş edebilme	Ö1, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22	17	70.83
Akıl yürütme	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö22, Ö23, Ö24	16	66.67
Karar verme	Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö12, Ö14, Ö16, Ö18, Ö21, Ö23	13	54.17
Hayal kurma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20	17	70.83
Yaratıcı ve eleştirel düşünme	Ö2, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	13	54.17
Anlama ve kavrama	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24	20	83.33
Soyut kavramları somutlaştırma	Ö3, Ö6, Ö7, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23	14	58.33

Tablo 8'e göre dramanın; anlama ve kavrama (% 83.33), karşılaştığı zorluklarla mücadele etme (% 70.83), akıl yürütme (% 66.67), problemlere farklı çözümler üretme (% 62.50), soyut kavramları somutlaştırma (% 58.33), karar verme (% 54.17), yaratıcı ve eleştirel düşünme (% 54.17), gözlem yapma (% 41.67) gibi bilişsel gelişme süreçleri üzerinde etkili olduğu anlaşılmaktadır. Konu ile ilgili öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö4: *"Okul öncesi eğitimde drama son derece önemlidir. Anlama, kavrama, karar verme, gözlem yapma, akıl yürütme vb. beceriler üzerinde etkilidir."*

Ö7: *"Düşünme, akıl yürütme, strateji geliştirme ve karar verme vb. bilişsel gelişimle ilgili beceriler yaratıcı drama çalışmalarlarıyla gelişmektedir. Çocuk dramadaki belirlenmiş konu sayesinde bir olay karşısında nasıl davranacağını, duygu ve düşüncelerini nasıl ifade edeceğini, problem durumuna nasıl bakacağını daha iyi öğrenir."*

Ö19: “Çocuk, problem durumuna farklı çözümler üretme, gözlem yapma gibi bilişsel becerileri drama sayesinde kazanabilir.”

Ö20: “Drama etkinlikleri ile farklı düşünme becerisi kazanır. Hayal gücünü kullanarak üretmeyi öğrenir.”

3.8. Dramanın Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri

Araştırmaya dâhil olan öğretmenlere dramanın kişilik gelişimi üzerine nasıl bir katkısının olduğu da sorulmuş, verilen yanıtlar aşağıdaki Tablo 9’da özetlenmiştir.

Tablo 9. Öğretmen görüşlerine göre dramanın kişilik gelişimi üzerindeki etkileri

Kişilik Gelişimi Üzerine Etkileri	Katılımcılar	f	%
Birey olmanın farkına varma	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24	21	87.50
Duygularını yansıtma	Ö1, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	22	91.67
Estetik duygusunun gelişmesi	Ö2, Ö6, Ö8, Ö10, Ö12, Ö17, Ö20, Ö21	8	33.33
Özgüven kazanma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23	22	91.67
Empati duygusunun gelişmesi	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23	15	62.50
Bağımsız hareket edebilme	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23	16	66.67

Tablo 9’a göre dramanın; duyguları yansıtma (% 91.67), özgüven (% 91.67), birey olmanın farkına varma (% 87.50), bağımsız hareket etme (%66.67), empati (62.50) ve estetik duygusu (% 33.33) gibi çocuğun kişilik gelişimini ilgilendiren hususlar üzerinde etkili olduğu ifade edilebilir. Bu doğrultuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Ö6: “Çocuk olumlu ve olumsuz duygularını daha rahat ifade eder. Etkinlikler sayesinde kendini tanıma imkânı elde eder. İç dünyasındaki duygularını dışa vurur ve rahatlar. Empati yeteneğini geliştirir.”

Ö10: “Çocuğun düş gücünü geliştirir ve zenginleştirir. Drama, çocuğun sanata karşı güzel duygular edinmesi için bir kapı aralar. Kendine güvenen bireyler yetiştirir.”

Ö19: “Özgüvenin gelişmesi adına drama son derece etkili bir araçtır. Arkadaşları ve öğretmeni tarafından alkışlanan, beğenilen çocuk, diğer drama çalışmalarında da görev almak istiyor. Drama kabul görme, iyi ilişkiler kurma ve bunun sonucunda oluşan mutluluk hissi sosyal açıdan çocuğa önemli katkı sağlıyor.”

Ö21: “Drama bence çocuğun özgüvenine olumlu katkı sağlayan bir sanat dalıdır. Grup içerisinde ya da topluluk karşısında kendini ifade edebilme becerisi kazandırırken, utangaçlık ve çekingenliği geri plana itiyor. Çocuğun bedenini tanımasına yardımcı oluyor, jest ve mimiklerini uygun şekilde kullanmasına yardımcı oluyor. Duygu ve düşüncelerini özgürce ifade etme olanağı sağlıyor. Arkadaşlarıyla iletişim kurma becerisini geliştiriyor.”

3.9. Dramanın Toplumsal Gelişim Üzerine Etkileri

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerine dramanın, çocuğun toplumsal gelişimi üzerine katkıları da sorulmuş. Elde edilen bulgular Tablo 10’da özetlenmiştir.

Tablo 10. Öğretmen görüşlerine göre dramanın toplumsal gelişim üzerine etkileri

Sosyal Gelişim Üzerine Etkileri	Katılımcılar	f	%
Arkadaşları ve çevresiyle iyi iletişim kurma	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23	21	87.50
İşbirliği yapma	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö24	19	79.17
Sosyal bir kişiliğe sahip olma	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	22	91.67
Çevresine karşı daha duyarlı olma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23	17	70.83
Milli ve manevi değerleri edinme	Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23	19	79.17
Paylaşma duygusu	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	21	87.50

Tablo 10'a göre drama çocuğun sosyal bir kişilik kazanma (%91.67), çocuğun arkadaşları ve çevresiyle iyi iletişim kurma (% 87.50), paylaşma duygusu (%87.50), işbirliği yapma (% 79.17), milli ve manevi değerleri edinme (% 79.17), çevresine karşı daha duyarlı olma (% 70.83) gibi kazanımları edinmesine yardımcı olmaktadır. Bu konu ile ilgili olarak öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö12: "Drama uygulamaları, özgürce ifade etme olanağı sunduğu için özgüven duygusuna önemli katkılar sağlar. Özgüveni gelişmiş çocuğun arkadaşları ve büyükleri olan iletişimi de olumlu yönde artırıyor ve zenginleştiriyor. Arkadaşları ile olan paylaşımı artırıyor."

Ö15: "Çocuk bu uygulamalar sırasında ister istemez arkadaşlarıyla ilişki kuracak ve onlarla iletişime geçecektir. Böyle sosyal bir kişilik kazanacaktır. Toplumda nasıl davranması gerektiğini öğrenecektir. Arkadaşlarını tanıma fırsatı bulacak ve ona göre arkadaş seçimini yapabilecektir."

Ö17: "Çocuğun işbirliği yapma, sosyal ilişkiler, iletişim kurma gibi sosyal yönlerinin gelişmesine katkıda bulunur. Sosyal gelişimini hızlandırır."

Ö24: "Çocuğun grup içerisinde iş birliği, paylaşma, dayanışma ve başkalarına saygı duyma gibi yetilerini geliştirir. Gözlemleme yeteneğini artırır."

4. Sonuç ve Tartışma

Drama, çocuğun çok yönlü gelişmesine katkı sağlamak amacıyla eğitim etkinlikleri içerisinde yerini almaktadır. Bir öğretim yöntemi olarak drama, öğrenciyi aktif bir şekilde hareket etmeye yöneltir, etkili bir öğrenmenin gerçekleşmesini kolaylaştırır (Karadağ vd., 2008: 174). Bu çalışmada, okul öncesi eğitiminde drama uygulamalarının çocuk gelişimi üzerine etkileri ile ilgili öğretmen görüşleri incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre öğretmenler, dramanın tanımına ilişkin farklı tanımlamalarda bulunmuşlardır. Öğretmenlerin drama tanımlarının içeriklerine bakıldığında drama; öğrencilerin kendilerini en iyi ifade ettikleri bir oyun şekli, canlandırma yeteneğini geliştiren bir sanat dalı, kendisini ve çevresini tanımasını sağlayan bir öğretim yöntemi, empati duygusunu kazandırma niteliği olan bir uygulama alanıdır.

Araştırmaya dâhil olan öğretmenlerin eğitim ortamında benzer uygulamalar gerçekleştirdikleri görülmektedir. Bunun nedeni de belirli bir eğitim sürecinden geçtikleri ya da benzer öğretim programlarını kullandıkları söylenebilir. Öğretmenler eğitim ortamında okunan hikâyeyi dramatize etme, eğitici ve yaratıcı drama etkinlikleri, canlandırma, tanışma, belirli gün ve haftalarla ilgili değişik uygulamalar yaptıklarını ifade etmişlerdir. Alanyazında da etkili bir öğrenmenin yolunun drama

uygulamalarından geçtiği belirtilmektedir (Arslan, 2016: 75- 107; Çalışkan ve Karadağ, 2014: 73). Oğuzkan'a (2013) göre anaokullarında yapılan dramatizasyon çalışmaları "yaratıcı dramatizasyon" şeklinde düzenlenir ve yürütülür. Çocuklar bu uygulamalar sayesinde bir taraftan dil becerilerini geliştirirken öte yandan türlü hayat durumları ve olaylar karşısında bireysel düşünce ve duygularını ortaya koyma, anlatma fırsatı bulmuş olurlar.

Öğretmenlerin drama etkinliklerini planlarken çocukların gelişim özelliklerini, araç gereç ve malzemelerin teminini, çocukların hazırbulunmuşluklarını, ilgilerini, hedeflenen beceri ve kazanımları, yaratıcılıklarını geliştirme, hayal dünyalarını genişletme, bütün çocukların sürece dâhil olması gibi hususları göz önünde bulundurdıkları görülmektedir. Görüşlerden elde edilen bulgular alanyazından elde edilen bulgularla paralellik göstermektedir (Çalışkan ve Karadağ, 2014: 119- 123; Oğuzkan, 2013: 281- 282; Üstündağ, 2016; Yalçın ve Aytaş, 2011: 223). Okvuran'a (2002, 129) göre dramada öğrenenin önceki öğrenmeleri yeni öğrenilecek bilgilerin inşası açısından önemlidir. Çayır ve Erdoğan'a (2016) göre ise drama çalışmalarında süreci planlayan, uygulayan ve yönlendiren kişinin çalışmanın amaçlarını, katılımcının ihtiyaçlarını belirlemeli, etkinlikleri seçmeli, düzenlemeli ve çalışma sürecini yönlendirmelidir. Dramada katılımcılara yeni fikirler ve kararlar için özgürlük sağlanmalıdır. Drama sürecinde çalışmanın niçin yapıldığını gösteren "amaçlar/ kazanımlar" belirlenmelidir. Drama sürecinin ilerlemesi için güçlü materyallere de ihtiyaç duyulmaktadır. Sürecin planlanmasında katılımcılara ait yeterli bilgiye de sahip olunmalıdır. Bunların yanı sıra da lider kişinin belirlenen kazanımlara ulaşması için katılımcılara ne öğreteceğini de belirlemesi gerekir. Kazanımların ve içeriğinin katılımcılara nasıl bir yaşantıyla aktarılacağı da planlama sürecinin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır.

Öğretmenler drama etkinliklerini planlarken çocukları; bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönden geliştirmeyi amaçladıkları görülmektedir. İletişim kurma, gözlem yapma, yaratıcılıklarını geliştirme, iyi değerler edindirme, hayal güçlerini geliştirme, dil gelişimini destekleme, grup arkadaşlarıyla koordineli çalışmayı sağlama, özgüven kazandırma, bedensel, zihinsel ve ruhsal gelişimlerini destekleme gibi beceri ve kazanımları kazandırmak istedikleri görülmektedir. Alanyazında da benzer görüş ve düşüncelerin yer aldığı görülmektedir (Üstündağ, 1996; Yalçın ve Aytaş, 2011: 122).

Öğretmenler drama etkinliklerinin çocuğa özgüven kazanma, beden dilini etkili kullanma, kendini ifade etme, iletişim kurma, yaratıcı düşünme problem çözme, empati kurma, bağımsız düşünme gibi birçok hususta katkı sağladıklarını ifade etmektedirler. Öztürk'e (2001: 251) göre çocuk eğitim öğretim etkinlikleri içerisinde kendisini daha özgür hisseder. Kendisine olan güveni artar. Yalçın ve Aytaş'a (2011) göre de çocuğa kazandırılması hedeflenen birçok beceri ve davranış, drama (oyun) yoluyla verilebilir. Çalışkan ve Karadağ'a (2014: 21) göre ise oyun yoluyla çocuğun motor, dil, bilişsel ve sosyal gelişimi sağlanabilir.

Drama uygulamalarının dil becerileri üzerinde etkisinin olduğu bilinmektedir. Arnas vd. ne (2007: 9) göre yaratıcı drama ile çocuk öğrendiği şeyleri sınama ve dili yaratıcı bir şekilde uygulama şansına sahip olacaktır. Dramanın, çocuğun ifade yeteneği ve sözcük dağarcığı üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu belirtmektedirler. Öğretmenler de çocukların drama etkinlikleriyle çekingenliklerini bir tarafa bıraktıklarını arkadaşlarıyla etkili iletişim içerisine girdiklerini, kelime dağarcığını geliştirdiklerini, konuşma ve dinleme becerilerini geliştirdiklerini belirtmektedirler. Drama yoluyla konuşma kusurlarının düzeltilebileceğini ifade etmişlerdir.

Öğretmenler dramanın öğrencilerin gözlem yapma, problem çözme, karşılaştığı zorluklarla mücadele etme, akıl yürütme, yaratıcı ve eleştirel düşünme, anlama kavrama, soyut kavramları somutlaştırma gibi bilişsel beceriler üzerinde etkili bir araç olarak kullanılabilirliğini ifade etmektedirler. Alanyazında da drama etkinliklerinin bilişsel beceriler üzerinde etkili olduğu ifade edilmektedir (Çalışkan ve Karadağ, 2014, Mc Caslin, 2016; Çayır ve Erdoğan, 2016; Üstündağ, 2016).

Öğretmenlere göre drama, birey olmanın farkına varma, özgüven kazanma, empati ve estetik duygusunun kazanılmasında da etkilidir. Çalışkan ve Karadağ'a (2014) göre çocuk, drama etkinlikleriyle kendini ifade etme, kendini başkalarının yerine koyma, güven duygusunu kazanabilecektir. Öğretmenler, çocuğun milli ve manevi değerler edinmesinde, çevresine karşı duyarlı bir birey olmasında, iş birliği içerisine girmesinde, arkadaşları ve çevresiyle iyi iletişim kurmasında dramanın etkili olduğunu ifade etmektedirler. Çalışkan ve Karadağ'a (2014) göre de drama etkinliği sırasında çocuk arkadaşları arasına katılmakta, akran grubu içinde birlikte yaşamayı, oynamayı, iş birliği içine girmeyi, paylaşmayı, kendisinin ve başkalarının hakkını gözetmeyi öğrenir.

Bayrakçı (2007), yaptığı çalışmada, okul öncesi dönem çocuklarında bilişsel, dil, sosyal duygusal alanlar ile iletişim becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı drama eğitiminin etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara dayanarak, dramanın çocuğun bilişsel, dilsel, duyuşsal, devinimsel ve toplumsal gelişimi üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Çocuğun gelişimini desteklemek adına gerek eğitim ortamında gerekse başka ortamlarda drama uygulamalarından yararlanılması gerekir.

Kaynakça

- Ada, E. (2016). *Erken Çocukluk Döneminde Yaratıcı Drama Yönteminin Değerler Eğitimine Olan Etkisinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Argun, Y. (2012). *Okul Öncesi Dönemde Yaratıcılık ve Eğitimi*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Arıcı, A. F.(2016). *Çocuk Edebiyatı ve Kültürü*, Pegem Akademi, Ankara.
- Arnas, Y.A., Cömertpay, B. ve Sofu, H. (2007). "Altı yaş grubu çocukların dil kullanımına yaratıcı dramanın etkisi.", *Yaratıcı Drama Dergisi*, C1, Sayı 3-4, s. 7-26.
- Arslan, Ü. (2016). *Dramada Teknikler*. T. Erdoğan (Ed.), *Drama* (s. 75-108), Eğiten Kitap, Ankara.
- Aytaş, G. (2013). "Yaratıcı dramanın algısal öğrenmedeki rolü", *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 101-106.
- Bayrakçı, M. (2007). *Okulöncesinde Yaratıcı Drama Etkinliklerinin İletişim Becerilerinin Gelişmesi Üzerindeki Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Pegem Akademi, Ankara.
- Cömertpay, B. (2006). *Dramanın 5-6 Yaş Grubu Çocukların Dil Edinimine Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Çalışkan, N. ve Karadağ, E. (2014). **Eğitimde Drama -Teorik Temelleri ve Uygulama Örnekleri**, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Çayır, N. A. ve Erdoğan, T.(2016). *Dramada Planlama*. T. Erdoğan (Ed.), *Drama* (s. 109 -129), Eğiten Kitap, Ankara.
- Çer, E. (2016). **Çocuk Edebiyatı**, Eğiten Kitap, Ankara.
- Erkan, H. (2005). *Altı Yaş Grubu Çocuklarının Yaratıcılıklarına Drama ve Rahatlama Çalışmalarının Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eti, İ. (2010). *Drama Etkinliklerinin Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 5-6 Yaş Grubu Çocukların Sosyal Becerileri Üzerine Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Güleryüz, H. (2013). **Yaratıcı Çocuk Edebiyatı**, Edge Akademi, Ankara.
- Gültekin, D. (2014). *Yaratıcı Drama Eğitiminin 60-72 Aylık Çocukların Sosyal- Duygusal Gelişimine Etkisi (Malatya İli Örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Karadağ, E., Korkmaz, T., Çalışkan, N. ve Yüksel, S. (2008). "Drama Lideri Olarak Öğretmen ve Eğitimsel Drama Uygulama Yeterliği Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri." **GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 28, Sayı 2, 169-196.
- Kıyaker, S. (2017). *62-72 Ay Çocuklarının Öz Düzenleme Becerisi Üzerinde Eğitici Drama Programının Etkisinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- McCaslin, N. (2016). **Yaratıcı Drama Sınıf İçinde ve Dışında**, (Çev. Ed. P. Ö. Şimşek), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Metin, G. G. (1999). *Dramanın 5-6 Yaş Çocuklarının Sosyal-Duygusal Gelişimlerine Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Oğuz, A. (2016). *Drama*. T. Erdoğan (Ed.), *Drama* (s. 1-17), Eğiten Kitap, Ankara.
- Oğuzkan, A. F. (2013). **Çocuk Edebiyatı**, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Okvuran, A. (2002). "Dramanın Öğretimi ve Dramaya Dayalı Öğrenme." **Eğitim Bilimleri ve Uygulama**, 1, (1), 115- 131.
- Ömeroğlu, E. (1999). *Anaokuluna Giden Beş-Altı Yaşındaki Çocukların Sözel Yaratıcılıklarının Gelişimine Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Önder, A. (2003). **Okul Öncesi Çocukları İçin Yaratıcı Drama Uygulamaları**, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- Önder, A. (2010). **Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama**, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Öztürk, A. (2001). "Eğitim- Öğretimde Yeni Bir Yaklaşım: Yaratıcı Drama." **Kurgu Dergisi**, S: 15, 251-259.
- Piaget, J. (2010). **Çocuğun Gözüyle Dünya**, (Çev. İsmail Yergüz), Dost Kitapevi, Ankara.

- Sözkesen, A. (2015). *60-72 Aylık Çocukların Değer Eğitiminde Öykü Temelli Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Solmaz, F. (1997). *6 Yaş Grubu Çocuklarının Alıcı ve İfade Edici Dil Gelişimine Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şenol, F. B. (2017). *Kaynaştırma Uygulaması Yapılan Okul Öncesi Sınıflarında Drama Eğitimi Programının Çocukların Etkileşimi ve Sosyal Bilgi İşleme Sürecine Etkililiğinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türnüklü, A. (2000). "Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 24, 543-559.
- Uyar, N. (1995). *Anaokuluna Devam Eden 60-72 Aylık Çocuklarda Destekleyici Olarak Uygulanan Eğitimde Drama Programının Çocukların Dil Gelişimine Etkisinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uysal, F. N. (1996). *Anaokuluna Giden 5-6 Yaş Grubu Çocuklarda Yaratıcı Drama Çalışmalarının Sosyal Gelişim Alanına Etkisinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Üstündağ, T.(1996). "Yaratıcı Dramanın Üç Boyutu." *Yaşadıkça Eğitim*, Sayı 49, 19-23.
- Üstündağ, T.(2016). *Yaratıcı Drama Öğretmenimin Günlüğü*, Pegem Akademi, Ankara.
- Yaman, E., Danacı, M.Ö. ve Eran, N. (2015). "Yaratıcı Dramanın 4-5 Yaş Çocuklarının Gelişim Özellikleri Üzerindeki Etkisi", *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2015, 11(3), 876-893.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2011). *Çocuk Edebiyatı*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.